

POSUDEK OPONENTA

K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Jméno diplomanta:	Lenka Šamanová
Téma práce:	Determinace způsobu spáchání trestného činu
Rozsah práce:	63 stran (od úvodu po závěr, včetně) 138 338 znaků – cca 77 normostran
Datum odevzdání práce:	29. 3. 2024
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.

Předložená diplomová práce kolegyně Lenky Šamanové je věnována kriminalistické problematice determinace způsobu spáchání trestného činu. Jedná se o téma tradičně zpracovávané v rámci kvalifikačních prací, jak ostatně sama diplomantka v úvodu své práce uvádí. Nicméně sama jedním dechem dodává – a oponent se s tímto ztotožňuje – že proměny společnosti a narůstající vliv moderních technologií vedou k tomu, že je třeba se způsobům páchaní trestných činů i nadále věnovat, neboť pachatelé využívají stále rafinovanější cesty k páchaní protiprávní činnosti a orgány činné v trestním řízení musí usilovat o účinné odhalování a vyšetřování. Diplomantka se navíc rozhodla téma pojmout drobně odlišně od většiny prací na toto téma, když se snaží výrazně komparovat se zahraničím, konkrétně poté zejména se sousedním Polskem. Tento přístup lze kvitovat, už protože může přinášet nové náhledy na zvolenou problematiku.

Práce je zaměřena dominantně kriminalisticky, nechybí však uvádění nutně souvisejících aspektů trestněprávních a též psychologických. Z hlediska metod je užíváno především deskripce a analýzy, s ohledem na výše uvedené se pak v práci vyskytuje též metoda komparativní.

Práce je členěna celkově do 6 kapitol ohraničených nečíslovaným úvodem a závěrem. Autorka začíná samotným vymezením pojmů a odlišením způsobu spáchání trestného činu od modu operandi a kriminální signatury. Ve druhé kapitole poté již rozebírá komponenty způsobu spáchání trestného činu, které třídí hned podle několika (tradičních) aspektů – především podle předmětné povahy a podle stupně složitosti. Velice zajímavá je z pohledu oponenta kapitola třetí věnující se utváření způsobu spáchání činu, kdy lze vytknout před závorku především mechanismy utvářející způsob spáchání (např. transfer či pokusné řízení). Nejobsáhlejší částí

textu je kapitola čtvrtá, v níž je hovořeno o objektivních determinantech. Na tuto kapitolu logicky navazuje kapitola probírající determinanty subjektivní. Stručná šestá kapitola, po níž následuje závěr, se zabývá významem způsobu spáchání trestného činu. Celkově zvolená struktura textu je více než tradiční, ale nelze ji s ohledem na logickou souslednost nic vytknout. Vhodně je text také členěn na vícero dílčích (pod)podkapitol.

Po obsahové stránce nebyly v textu shledány zásadnější nesrovnalosti. Práce s informacemi je korektní, uváděné skutečnosti jsou věcně správně. Pochopení textu prospívá konstantní postup diplomantky, která vždy nejprve osvětlí dané pojmy, kterých poté využívá pro detailnější rozbor tématu. Oponent sice považuje některá terminologická zjednodušení možná až za přílišná (např. používání pojmů způsob spáchání trestného činu a modus operandi jakožto synonym), nicméně oceňuje, že sama diplomantka na taková zjednodušení upozorňuje a odůvodňuje je čtenáři (u uvedených pojmů např. na str. 5). Vyzdvihnout je třeba poměrně časté uvádění konkrétních případů či kasuistik, na nichž jsou věci přiléhavě demonstrovány (např. kasuistika týkající se signaturního jednání u sériového vraha R. Ramireze, výklad o kriminální nákaze na případu Marca Howeho, zmínka o případech krádeží aut v americkém městě Milwaukee nebo rozbor případu 8 Tdo 898/2016). Kladem je také užívání a předestírání různých variant klasifikace (např. u faktorů determinujících způsob spáchání trestného činu), kdy je vycházeno i ze zahraničních pramenů (např. na str. 15). S ohledem na ambiciózní úvod výrazně zmiňující proměny způsobu páchaní trestné činnosti s ohledem na pokrok doby by bylo vhodné se ještě více zabývat právě nejnovějšími trendy a s nimi souvisejícími postupy policie. Tím však oponent neříká, že by byl těchto informací text zcela prost – zajímavé je kupříkladu pojednání o modu operandi v souvislosti s rozvojem systému keyless. Nicméně na jiných místech jsou právě nové poznatky v těchto oblastech zmiňovány pouze okrajově, např. na str. 61 zmínka o podvodech v rámci kyberkriminality. Oponent si je vědom, že to může být způsobeno také omezeným rozsahem, přesto by více právě ryze aktuálních informací uvítal, a stejně tak podrobněji rozvedených vlastních názorů diplomantky. Závěrem k obsahu by bylo žádoucí pochválit grafy obsažené v textu (str. 27) a vycházení z nejnovějších statistik (např. str. 35 či na str. 46). Lze shrnout, že text je po věcné stránce v pořádku, rozsah odpovídá zpracovávanému tématu a v práci lze dohledat vícero informací, které dosud nebyly zmiňovány v dříve zpracovávaných kvalifikačních (diplomových) statích na toto téma.

Práce je psána čtivým stylem, věty nejsou přílišně dlouhé ani úsečné, a z pohledu čtenáře je tak text dobře přístupný. Formátování je příkladné, oponent k němu nemá výhrad. Upozornit však je nutno na občasně opakování slov (např. hned na str. 2 hned 3x po sobě slovo „již“, které autorka obecně má v oblibě), nesrovnalosti při psaní čárek (např. třetí věta posledního odstavce na str. 5 či druhá věta podkapitoly 3.2.4 na str. 20 a první věta posledního odstavce na téže straně), překlipy a další drobné nedostatky (např. na str. 7 „*mohou být považovány za součást trestného jednání až v moment, kdy se projeví..*“ či na téže straně: „*...je jednodušší..*“).

Počet pramenů je nadprůměrný, a to především co do zdrojů zahraniční provenience. Právě tato skutečnost se kladně promítá i do obsahové náplně práce. Citování je řádné, oponent neshledat žádné nedostatky v tomto směru, užíváno je též citačních zkratek. Diplomantka neopomíjí nejnovější knižní i časopisecké prameny.

Přílohou práce je odpověď Policie ČR na žádost o informace týkající se počtu spáchaných vražd (se střelnou zbraní). I tuto aktivitu diplomantky související s obstaráváním dat pro její rozbor je třeba kladně hodnotit.

Oponent neshledal známky plagiátorství, čemuž odpovídá i výsledek kontroly v systému Theses.cz (celková podobnost 5 %) a v systému Turnitin (celková podobnost 21 %).

Oponent na základě shora uvedeného uzavírá, že předložená diplomová práce z jeho pohledu představuje pečlivé a obsahově kvalitní zpracování tradiční kriminalistické problematiky determinace způsobu spáchání trestného činu. Dílčí výhrady byly uvedeny výše v textu, klady práce však převažují.

Předložená diplomová práce splňuje po obsahové i formální stránce veškeré základní požadavky na ni kladené a je dostatečným podkladem pro konání ústní obhajoby.

Práci doporučuji k ústní obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Na str. 26 se diplomantka věnuje problematice držení střelných zbraní v rámci pojednání o počtech vražd spáchaných právě jejich prostřednictvím na území Spojených států amerických. V rámci ústní obhajoby by proto mohla vyjádřit také vlastní názor, nakolik je *v prostředí České republiky* vhodně nastavena **právní úprava na úseku držení střelných zbraní**, a to včetně případných námětů k jejímu zdokonalení.

Navržený klasifikační stupeň v případě úspěšné obhajoby:

Na základě předloženého písemného znění diplomové práce navrhuje oponent v případě úspěšné ústní obhajoby klasifikaci stupněm: **výborně (1)** či velmi dobře (2).

V Praze, dne 22. 4. 2024

JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.
oponent